

Türk Dermatolojisinden Prof. Dr. Türkan Saylan Geçti

Türkan hocamızı kaybettiğimizde Türkiye'nin en önemli ve en çok tanınan kişilerinden biriydi. Attığı her adım, başından geçen her olay topluma mal olmuştu. Kendi yaşam öyküsü ile ilgili de bir kitap yazmıştı, basında yaşam öyküsü günlerce yankılandı. Tıp dünyasının en önemli dergilerinden Lancet belki de ilk kez bir Türk hekiminin ardından anısına bir sayfa (obituary) ayırdı. O açıdan burada Türkan hocamızı saygıyla, sevgiyle anarken belki dermatolojik açıdan az bilinen yönlerini vurgulamak daha ilginç olabilir diye düşündüm. Türkan hocayı ben 1986 yılında lepra taramasına katılan bir intern öğrenci olarak tanıdım. Öğrencilere yakınlığı, alçak gönüllüğü, lepralı hastalarla sıcak ilişkisi dermatoloji ekibi ile birlikte taramaya katılan tüm öğrencilerde iz bırakmıştı.

Lepra alanındaki çalışmaları hastalığın kontrol altına alınmasında ve en önemlisi toplum açısından korkutucu olmaktan çıkmasında etkili olmuş, bu çabaları kendisine uluslararası alanda da ödüller kazandırmıştı. Lepra hastanesi hastalara tıbbi ve sosyal desteğin bir arada sağlandığı bir ortam halini almıştı.

1987 yılında dermatoloji asistanı olarak İstanbul Tıp Fakültesinde çalışmaya başladığımda Türkan hoca anabilim dalı başkanımızdı. Her gün sabah akşam asistanlarla eğitim toplantıları yapıyor ve bizlere sürekli bir öğrenme heyecanı yaşıyordu. O yıllarda kliniğimizde patoloji kesitleri de yapılabildiğinden dermatopatoloji eğitimine büyük önem veriyordu. Mikrobiyolojik tüm testlerin dermatoloji asistanlarının kendileri tarafından da yapılmasına özen gösteriyordu. Genellikle agresif tedavilerin son çare olarak kullanılmasından yanaydı. Asistanların görüşlerine değer verir, aylık dermatoloji toplantılarında çekinmeden söz almalarını teşvik ederdi. Kliniğimizin eski hocalarından Prof.Dr.Osman Yemni'nin anısına "Osman Yemni Dermatoloji Günleri"ni düzenlemiş ve dermatoloji eğitiminde yeni bir sayfa açmıştı. Yurt dışında kısa süreli eğitimlere gidebilmeleri için tüm asistanları teşvik eder ve kendisinin de bir süre eğitim aldığı Londra'daki dermatoloji kliniğinden sık sık bahsederdi. Kliniğin uluslararası açıdan ön plandaki dermatoloji klinikleri ile ilişki içinde olmasına çaba gösteriyordu.

Hastalara olabildiğince şefkatli yaklaşılmasını ister ve hastaların bilgilendirirken ürkütülmemelerine özen gösterirdi. Bazal hücreli karsinom kelimesini kullanmamızı istemez, mutlaka "bazalyom" denmesini söyler; yaşamsal tehlikesi olmayan hastalıkta "karsinom" sözcüğünün kişinin yaşamını karartabileceğini vurgulardı. Epidermolizis büllöza gibi kronik hastalığı olan çocukların okullarına mektup yazar, şefkatli bir yaklaşımın yaşam sürelerini uzatabileceğini öğretmenlerine anlatmaya çabalar. Birinci basamak hekimler için yazdığı, önemli pratik bilgiler içeren Dermatoloji kitabını sahada çalışan pratisyen hekimlere adamıştı.

Türkan hoca anabilim dalı başkanlığı dönemi bittikten sonra yine lepra alanındaki çalışmalarına ağırlık verdi, dermatoloji toplantılarına, kongrelerine ise nadiren katıldı. Bundan sonra tıp eğitimi dışında tüm Türkiye'nin eğitiminde sorumluluk almanın gerektiğini düşünüyordu. Bu konudaki girişimleri herkesin takdirini, hayranlığını kazandı. 18 Aralık 2001'de İstanbul Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı'ndan yapılan sade bir törenle üniversitedeki çalışma hayatından emekli oldu. Emekliliğinin bir döneminde kısa bir süre, haftada iki gün özel bir hastanede hastaları ile buluştu. Yaşamı boyunca ilk kez özel hekimlik ile tanıştığı bu dönem sonrasında aktif dermatoloji uğraşından koşturdu. Yaşamında bir çok ilke imza atmıştı. YÖK üyeliği yapan ilk dermatolog da oydu. Toplumda daha çok sosyal yönleri ile tanınsa da mesleğini çok sever emeklilik döneminde bile dermatolojinin sorunlarını önemserdi.

18 Mayıs 2009'da Türkiye önemli bir aydınını, eğitimcisini ve dermatologunu kaybetti. Gerek ülkemiz için gerekse Dermatoloji için yaptıkları ise hiçbir zaman unutulmayacak.

Prof. Dr. Can BAYKAL